

Solistički koncert

Margaretić, Mara

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:104684>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-19**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA GLAZBENU UMJETNOST
STUDIJ PJEVANJA

MARA MARGARETIĆ

**SOLISTIČKI
KONCERT**

ZAVRŠNI RAD

MENTOR:
doc. art. Vlaho Ljutić mag. mus.

Osijek, 2023.

Sadržaj

Sažetak	1
Summary	2
Uvod	4
1. Giovanni Paisiello – <i>Nel cor più non mi sento</i>	5
1.1. Giovanni Paisiello.....	5
1.2. Analiza arije <i>Nel cor più non mi sento</i>	6
2. J. S. Bach – <i>Quia respexit</i>	7
2.1. Johann Sebastian Bach	7
2.2. <i>Magnificat</i>	8
2.2.1. Analiza arije <i>Quia respexit</i>	8
3. F. Schubert – <i>An die Musik</i> i <i>Die Forelle</i>	9
3.1. Franz Schubert	9
3.2. Analiza pjesme <i>An die Musik</i>	10
3.3. Analiza pjesme <i>Die Forelle</i>	11
4. J. Brahms – <i>Serenate</i> i <i>Wie Melodien zieht es mir</i>	12
4.1. Johannes Brahms	12
4.2. Analiza pjesme <i>Serenate</i>	13
4.3. Analiza pjesme <i>Wie Melodien zieht es mir</i>	14
5. G. Mahler – <i>Liebst du um Schönheit</i>	15
5.1. Gustav Mahler	15
5.2. Analiza pjesme <i>Liebst du um Schönheit</i>	16
6. R. Strauss – <i>Die Nacht</i>	17
6.1. Richard Strauss	17
7. I. Lhotka – Kalinski – <i>Roža</i>	19
7.1. Ivo Lhotka - Kalinski.....	19
7.2. Analiza pjesme <i>Roža</i>	20
8. J. Hatze – <i>Majka</i>	21
8.1. Josip Hatze.....	21
8.2. Analiza pjesme <i>Majka</i>	22
9. J. Schreiber – <i>Lidová nokturna</i>	23
9.1. Josef Schreiber.....	23
9.2. Ciklus <i>Lidová nokturna</i>	24
9.2.1. Analiza pjesme <i>Okolo hovorán</i>	24

9.2.2. Analiza pjesme <i>Co ste si, mamičko</i>	25
9.2.3. Analiza pjesme <i>Zvečera jablunku sadila</i>	26
10. P. Mascagni – <i>Son pochi fiori</i>	27
10.1. Pietro Mascagni	27
10.2. Opera <i>L'amico Fritz</i>	28
10.2.1. Analiza arije <i>Son pochi fiori</i>	29
11. G. Verdi – <i>Ave Maria</i>	30
11.1. Giuseppe Verdi	30
11.2. Opera <i>Otello</i>	31
11.2.1. Analiza arije <i>Ave Maria</i>	33
Zaključak	34
Popis literature.....	35

Sažetak

Ovaj je rad teoretski prikaz presjeka programa solističkog koncerta. Rad sadrži pregled detaljnih biografija i stvaralaštva:

Giovanija Paisiella i analizu arije *Nel cor più non mi sento*, skladatelja J. S. Bacha i analizu skladbe *Quia respexit*, Franza Schuberta i analizu skladbi *An die Musik* i *Die Forelle*, Johannes Brahmsa i analizu skladbi *Serenate* i *Wie Melodien zieht es mir*, Gustava Mahlera i analizu skladbe *Liebst du um Schönheit*, Richarda Straussa i analizu skladbe *Die Nacht*, I. Lhotke – Kalinskog i analizu skladbe *Roža*, Josipa Hatzea i analizu skladbe *Majka*, Josefa Schreibera i analizu ciklusa *Lidova nokturna*, Pietra Mascagnia i analizu arije *Son pochi fiori* iz opere *L'Amico Fritz* i Giuseppe Verdija i analizu arije *Ave Maria* iz opere *Otello*.

Upoznavanjem života skladatelja i detaljnom analizom svake skladbe definirane su smjernice za praktičnu i emocionalnu pripremu solističkog nastupa.

Ključne riječi: solistički koncert, biografija, analiza, skladba, arija

Summary

This thesis is a theoretical presentation of a cross-section of a solo concert program. It contains an overview of the detailed biographies and works of:

Giovanni Paisiello and an analysis of the aria *Nel cor più non mi sento*, J.S. Bach and an analysis of the composition *Quia respexit*, Franz Schubert and an analysis of the compositions *An die Musik* and *Die Forelle*, Johannes Brahms and an analysis of the compositions *Serenate* and *Wie Melodien zieht es mir*, Gustav Mahler and an analysis of the composition *Liebst du um Schönheit*, Richard Strauss and an analysis of the composition *Die Nacht*, I. Lhotka – Kalinski and an analysis of the composition *Roža*, Josip Hatze and an analysis of the composition *Majka*, Josef Schreiber and an analysis of the cycle *Lidova nokturna*, Pietro Mascagnia and an analysis the aria *Son pochi fiori* from the opera *L'Amico Fritz* and Giuseppe Verdi and the analysis of the aria *Ave Maria* from the opera *Otello*.

Through getting to know the composer's life and through a detailed analysis of each composition, guidelines are defined for the practical and emotional preparation of a solo performance.

Keywords: The Voice Recital, biography, analysis, composition, aria

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Mara Margaretić potvrđujem da je moj završni rad
pod naslovom Solistički koncert
diplomski/završni

te mentorstvom doc. art. Vlaho Ljutić mag. mus.

rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, 7.lipnja, 2023.godine

Potpis

Uvod

Tema ovog završnog rada obuhvaća pregled programa solističkog koncerta. Rad se sastoji od trinaest poglavlja u kojima su prikazani biografija i stvaralaštvo svakog skladatelja te analize djela koje obuhvaćaju prijevod teksta, sadržaj, glazbeni oblik te interpretativne i vokalno-tehničke karakteristike. Svaka skladba analizirana je prema stilskim značajkama određenoga razdoblja, a odnosi se na 18., 19. i 20. stoljeće.

Program solističkog koncerta:

1. G. Paisiello – *Nel cor più non mi sento*
2. J. S. Bach – *Quia respexit*
3. F. Schubert – *An die Musik*
4. F. Schubert – *Die Forelle*
5. J. Brahms – *Serenate*
6. J. Brahms – *Wie Melodien zieht es mir*
7. G. Mahler – *Liebst du um Schönheit*
8. R. Strauss – *Die Nacht*
9. I. Lhotka – Kalinski – *Roža*
10. J. Hatze – *Majka*
11. J. Schreiber – *Lidová nokturna*
12. P. Mascagni – *Son pochi fiori*
13. G. Verdi – *Ave Maria*

1. Giovanni Paisiello – *Nel cor più non mi sento*

1.1. Giovanni Paisiello

Giovanni Paisiello talijanski je skladatelj koji djeluje u 18. stoljeću. Rođen je u Roccaforzatu blizu Tarana 1740. godine, a umro je u 76. godini života u Napulju 1816. godine. Jedan je od najznačajnijih skladatelja opere svoga vremena s napisanih više od osamdeset opera i drugih vokalnih glazbenih djela (Ainsley, 2005: 77).

U Taranu se školovao kod isusovaca, a u Napulju na Konzervatoriju gdje je bio i slobodni skladatelj u kazalištu. Na dvoru, u Sankt Petersburgu, od 1776. do 1783. godine, na poziv Katarine Velike, postao je *maestro di capella*. Nakon toga, u Napulju je imenovan dvorskim skladateljem, a tamo je radio do umirovljenja 1790. godine. U mirovini se posvetio operama koje je pisao za kazališta u Londonu, Veneciji i Padovi. Također, po narudžbi je pisao i crkvena djela za napuljske crkve i samostane. Sakralnoj se glazbi okrenuo kada je postao kapelnik katedrale u Napulju. Najuspješniji dio njegovog opusa su opere, posebno *opera buffa*. Mnoge njegove opere pisane su na lokalnom narječju i izrasle su na tradiciji Napulja. Mozartovo operno stvaralaštvo utjecalo je na djela poput *Il re Teodoro in Venezia*, i *Il barbiere di Siviglia*. Mnogi su skladatelji melodije iz Paisiellove opere koristili kao teme za varijacije od čega se ističe popularna melodija iz *La molinara* te Paisiellova najpoznatija opera *Nina, o sia La pazza per amore* (“Paisiello, Giovanni“).

Paisiellova glazba izvodi se i danas te je važna u glazbenoj povijesti. Mnogi skladatelji i kritičari i dalje cijene njegovo stvaralaštvo, a Paisiellove komične opere ostavile su traga i na Mozartovo stvaralaštvo. Također, skladao je i mnogo junačkih i tragičnih opera (Ainsley, 2005: 77).

1.2. Analiza arije *Nel cor più non mi sento*

Nel cor più non mi sento	U srcu više ne osjećam
brillar la gioventù,	sjaj mladosti
cagion del mio tormento,	razlog moje patnje,
amor, sei colpa tu.	ljubavi, ti si kriv.
Mi pizzichi, mi stuzzichi,	Štipaš me, izazivaš me,
mi pungichi, mi mastichi,	bodeš me, žvačeš me,
che cosa è questo ahimè?	što je to, o ne?
Pietà, pietà, pietà!	Milost, milost, milost!
amore è un certo che,	ljubav je nešto,
che disperar mi fa.	što me tjera u očaj.

Arija *Nel cor più non mi sento* jedna je od najpoznatijih arija skladatelja Giovannia Paisiella. Poznata je po svojoj jednostavnosti i eleganciji. Osim jednostavnosti ističe se i po emotivnom naboju. Tekst arije govori o gubitku osjećaja ljubavi koji se dodatno ističe laganom i melankoličnom glazbom.

Glazbena se struktura arije sastoji od stihova za soliste uz pratnju orkestra. Ritam arije je umjeren, a tonalitet je F-dur. Napisana je umjereno brzim tempom (*Andantino*) što izvođaču daje širu interpretativnu slobodu. Dinamika je pretežito *piano* s pokojim *crescendom*. Oblik ove arije je dvodijelan što je vrlo specifično za prijelazno razdoblje iz baroka u klasicizam. Skladba započinje glasovirskim uvodom, nakon čega se izlaže A-dio skladbe, a odmah nakon toga slijedi B-dio koji se ponavlja.

Arija *Nel cor più non mi sento* odličan je primjer Paisiellovog romantičnog stila i njegove vještine stvaranja jednostavnih, ali emotivno snažnih melodija koje su postale prepoznatljive u cijelom svijetu.

2. J. S. Bach – *Quia respexit*

2.1. Johann Sebastian Bach

Johann Sebastian Bach rođen je 1685. godine u Eisenachu. Njegova je obitelj imala dugu glazbenu tradiciju. Vrlo rano ostao je bez oba roditelja pa se za njegov odgoj te daljnje obrazovanje i učenje sviranja violine nastavio brinuti Johann Christoph, njegov stariji brat. Od 1700. godine živi u Lunesburgu gdje pjeva u zboru i uči talijanski jezik te, osim violine, razvija vještine sviranja klavira i orgulja. U Arnstadtu i Muhlhausenu bio je orguljaš od 1703. do 1708. godine, a od 1708. do 1717. godine bio je orguljaš u Weimaru. Najljepše Bachove duhovne skladbe za orgulje uglavnom su nastale upravo tamo. Od 1717. godine živio je u Köthenu gdje su nastala mnoga djela za orgulje, *Brandenburški koncerti*, prvi dio zbirke preludija i fuga *Das Wohltemperierte Clavier* te suite i violinske sonate.

1723. godine prelazi u Leipzig gdje postaje kantor u crkvi sv. Tome. Tamo sklada veliki broj kantata, dvije pasije, djela za orgulje, klavir i orkestar te misu u h-molu. U Leipzigu je živio do svoje smrti, 1750. godine.

U cijeloj Njemačkoj Bacha se pamti kao orguljaša i čembalista. Pored toga što je bio skladatelj, tijekom svog života bio je i predan suprug i otac. Imao je sedmero djece s prvom suprugom Mariom Barbarom, a nakon njezine smrti oženio se Annom Magdalenom s kojom je imao četrnaestero djece.

U opusu Johanna Sebastiana Bacha nalaze se glazbena ostvarenja koja obuhvaćaju instrumentalna i vokalno instrumentalna djela. Skladao je puno djela za violinu i violončelo (suite, sonate i koncerte za violinu). Za klavir je skladao male preludije, dvoglasne i troglasne invencije, fuge, Francuske i Engleske suite, od kojih su se istaknula dva sveska preludija i fuga *Das Wohltemperierte Clavier* te *Die Kunst der Fuge*. Iz orkestralnih djela posebno se ističu suite u D-duru i h-molu, kao i šest Brandenburških koncerata.

Od vokalno instrumentalnih djela istaknute su kantate i crkvena glazba. Skladao je i duhovne i svjetovne kantate, a jedne od najznačajnijih svjetovnih su *Kantata o kavi* i *Seljačka kantata*. Bachova crkvena glazba obuhvaća oratorije (*Božićni* i *Uskršnji oratorij*), četiri pasije (*Pasija po Marku*, *Pasija po Ivanu*, *Pasija po Mateju* i *Pasija po Luki*), motete (od kojih je najpoznatiji *Jesu meine Freude*), mise te *Magnificat* (Andreis, 1975: 472-483).

2.2. *Magnificat*

Vrlo važna Bachova djela crkveno-duhovne glazbe su *Magnificat*, moteti, mise, oratoriji i pasije. Napisao je više moteta, a sačuvano ih je šest, prilično opsežnih. U nekim motetima korišteni su vokalni napjevi. Za dvostruki su zbor pisana četiri moteta. Bachovo izvrsno umijeće korištenja polifonog sloga bilo je prisutno gotovo u svim djelima.

Magnificat je pisan za soliste, orkestar i peteroglasni zbor. Tekst je pisan na latinskom jeziku, a preuzet je iz prvog poglavlja *Evandjelja po Luki*. *Magnificat* je privukao veliku pažnju slikara i glazbenika. Bach je ovom djelu dao opsežnije dimenzije, a djelo je ispunjeno radošću i poletom te sadrži i sliku velikog blagdana. *Magnificat* je blizak ugođaju talijanske glazbe. U dijelovima partiture, koji su u okvirima tradicionalnog plesa, odražavaju se radosna raspoloženja (Andreis, 1975: 505).

2.2.1. Analiza arije *Quia respexit*

Quia respexit humilitatem,	Jer pogleda na poniznost,
humilitatem ancillae suae.	poniznost sluškinje svoje.
Ecce, ecce,	Vidi, vidi,
ecce enim ex hoc beatam,	vidi, ovime je blagoslovljena
beatam me dicent,	zvat će je blaženom,
beatam, beatam me dicent.	blaženom, blaženom će je zvati.

Arija *Quia respexit* temelji se na tekstu Lukina evanđelja i dio je Marijinog pjevanja koje slavi Boga zbog njegove milosti prema njoj. Tekst je pisan na latinskom jeziku te govori o tome kako Bog "pogleda na poniznost svoje službenice" i kako će je svi naraštaji nazivati blaženom. Tekst arije izražava Marijinu duboku vjeru, poniznost i zahvalnost Bogu.

Arija je izražajna i emocionalna. Tonalitet je u h-molu i 4/4 mjeri. Namijenjena je sopranskoj dionici te je vrlo mirna karaktera. Tome pripomaže i tempo skladbe koji je polagan (*Adagio*). *Adagio* se često koristi za izražavanje emocionalne dubine i ozbiljnosti u glazbi. Dvodijelnog je oblika, a obično započinje orkestralnim uvodom. Zanimljiv je završetak na dominantni h-mola što je vrlo česta praksa baroknih skladatelja, a označava da time započinje novi stavak odmah po završetku arije.

Glazba i tekst zajedno stvaraju snažan emocionalni dojam prenoseći duboke osjećaje, vjeru, zahvalnost i poniznost. *Quia respexit* je izvanredno glazbeno djelo koje slavi Mariju i njezinu vjeru te se često izvodi kao samostalan glazbeni komad ili kao dio cjelokupnog *Magnificata*.

3. F. Schubert – *An die Musik* i *Die Forelle*

3.1. Franz Schubert

Franz Schubert rođen je 1797. godine u Lichtenthalu kraj Beča. Dvanaesto je dijete učitelja iz Moravske. Uči svirati violinu i klavir već od rane dobi, a kasnije uči pjevanje, harmoniju i orgulje kod prof. Holzera. Godine 1808., u bečkoj katedrali, postaje član dječjačkog zbora, a uz to svira violinu u školskom orkestru. Schubertov izniman talent ubrzo je primijećen te postaje Salierijev učenik 1812. godine. Nažalost, veliki broj kompozicija iz toga perioda je izgubljen. *Hagars Klage* najstarija je solo pjesma iz 1811. godine. Schubert već od prvog posjeta kazalištu izražava veliku želju da postane operni skladatelj.

Schubert je na nagovor oca postao učitelj u školi, a tim se poslom bavi tri godine. U Beču provodi većinu života. Živio je neurednim životom koji je ostavio posljedice na njegovo zdravlje. Narav mu više nije mirna, postaje živčan i osjetljiv te 1828. godine, u svojoj 31. godini života, umire od trbušnog tifusa (Michels, 2006: 469).

Schubert nikada nije pisao za nepoznatu publiku, već za prijatelje koji bi se redovno okupljali na *Šubertijadama*. Slušali su glazbu, pili vino, čitali, plesali i odlazili na izlete. Klavir je Schubertu vrlo rijetko bio na raspolaganju, a skladao je iz mašte, bez većih popravaka. Iako je umro vrlo rano, iza sebe ostavlja veliki opus. Upravo u solo pjesmama Schubert pronalazi vlastiti izričaj koji se najviše očitovao u dobu njegova zrela stvaralaštva 1822. godine.

Od svojih pjevača, Schubert je zahtijevao suzdržanost u mimici i izrazu te je htio da svaki glazbeni aspekt bude skladan. Preoblikovao je pet melodija solo pjesama u instrumentalnu glazbu, a neke od njih su *Forellenquintett*, *Wandererphantasie*, *Varijacije za flautu i klavir* te *Gudački kvartet u d-molu*.

Stalni su se ritmovi kod Schuberta pronalazili posvuda, a skladao je niz klavirskih djela tipičnih za njegovo razdoblje. Tražio je od izvođača najzahtjevniju tehniku sviranja i kulturu zvuka. U Schubertova najznačajnija klavirska djela ubraja se *15 ranih sonata i*

fragmenata, do 1819. godine, 4 srednje sonate iz 1825. godine i 3 kasne sonate iz 1828. godine. Nadalje, po 4 *imromptua* i 6 *moments musicaux* (Michels, 2006: 469-471).

3.2. Analiza pjesme *An die Musik*

Du holde Kunst, in wieviel grauen Stunden,	Ti divna umjetnosti, u koliko sam samo sumornim vremenima,
wo mich des Lebens wilder Kreis umstrickt,	gdje me divlji krug života pritišće,
hast du mein Herz zu warmer Lieb entzunden,	ti si moje srce zapalila toplom ljubavlju,
hast mich in eine bessre Welt entrückt!	odvela me u bolji svijet!
Oft hat ein Seufzer, deiner Harf entlossen,	Često uzdah, ispušten iz tvoje harfe
ein süsser, heiliger Akkord von dir	slatki, sveti akord od tebe
den Himmel bessrer Zeiten mir erschlossen,	pokazao mi je da postoji bolje vrijeme,
du holde Kunst, ich danke dir dafür!	divna umjetnosti zahvaljujem ti!

An die Musik solo je pjesma za glas i klavir u D-duru i 4/4 mjeri napisana na tekst spisatelja Franza von Schobera. Harmonijska jednostavnost i raskošna melodija dobro se stapaju s tekстом. S obzirom na vrste solo-pjesama romantizma, možemo zaključiti da se radi o strofnoj pjesmi što pratimo prema pojavljivanju jednake melodije i klavirske pratnje u obje strofe teksta. Tempo je umjeren (*Moderato*), a ugođaj mekan i smirujući. Glazbeni stil s lirskim i pijevnim linijama za glas te harmonijama koje prate i naglašavaju emocije teksta karakterističan je za Schuberta. Klavirski dio je virtuozan i pruža podršku glazbenoj izvedbi.

Tekst pjesme izražava duboku ljubav prema glazbi kao izvoru radosti i inspiracije. Tekst je romantičan i duboko emotivan te odražava snažnu vezu između glazbe i ljudske duše. Glazba i tekst zajedno stvaraju osjećaj uzvišenosti, radosti i inspiracije koje glazba može pružiti.

An die Musik jedna je od najljepših pjesama Franza Schuberta koja slavi snagu i utjecaj glazbe na ljudsku dušu. Njezina glazba i tekst prenose duboke emocije i inspiraciju

koju glazba može pružiti te je stoga ostala popularna među izvođačima i slušateljima klasične glazbe diljem svijeta.

3.3. Analiza pjesme *Die Forelle*

In einem Bächlein helle, da schoß in froher Eil'	U jednom bistrom potoku, tako je hitro plovila
die launische Forelle vorüber wie ein Pfeil.	ćudljiva pastrva kao strijela.
Ich stand an dem Gestade und sah in süßer Ruh	Stajao sam na obali i gledao u slatkom miru
des muntern Fischleins Bade im klaren Bächlein zu.	kupanje živahne ribice u bistrom potoku.
Ein Fischer mit der Rute wohl an dem Ufer stand,	Ribar s udicom stajao je na obali,
und sah's mit kaltem Blute, wie sich das Fischlein wand.	i hladno je promatrao kako se ribica muči.
So lang dem Wasser Helle, so dacht ich, nicht gebricht,	Sve dok je voda bistrog sjaja, pomislio sam,
so fängt er die Forelle mit seiner Angel nicht.	ne bi mogao uloviti pastrvu svojim priborom.
Doch endlich ward dem Diebe die Zeit zu lang.	No na kraju, lopovu je vrijeme postalo predugo.
Er macht das Bächlein tückisch trübe,	On muti bistru vodu na lukav način,
und eh ich es gedacht, so zuckte seine Rute,	I prije nego što sam to mogao zamisliti, njegov štap se trznuo,
das Fischlein zappelt dran,	riba se tamo migoljila,
Und ich mit regem Blute sah die Betrogene an.	A ja, uzrujan, gledao sam prevarenu ribicu.

Die Forelle solo je pjesma napisana za glas i klavir. Glazba je napisana u Des-duru, u 2/4 mjeri. Ima živahnu i veselu melodiju, a klavirski dio prati ritam i tonalitet glasa te mu pruža podršku u izvedbi. Oblik je pjesme varirano strofni u kojem se događa promjena glavne melodije ili pratnje u pojedinim strofama. Tempo je umjereno živ (*Etwas lebhaft*), a pjesma je poletna i vesela ugođaja.

Tekst pjesme opisuje slikovitu scenu pastrve uhvaćene u rijeci. Pjesnik opisuje njezinu ljepotu i igru u vodi, ali i njezinu sudbinu koja se mijenja kada je ribar uhvati. Tekst je veselog duha, ali pojavljuje se i tužan ton u drugom dijelu pjesme kada se opisuje kako je pastrva uhvaćena i gubi svoju slobodu.

Die Forelle prikazuje različite emocije izražene glazbom i tekstom. Prvi je dio pjesme vedar, dok drugi dio prenosi osjećaj tuge i gubitka u trenutku hvatanja pastrve. Pjesma može biti interpretirana kao metafora ljudske sudbine i prolaznosti života.

4. J. Brahms – *Serenate* i *Wie Melodien zieht es mir*

4.1. Johannes Brahms

Johannes Brahms rođen je u Hamburgu 1833. godine. Već s četrnaest godina javno nastupa kao pijanist, a program tadašnjeg koncerta sadržavao je nova djela Bacha i Beethovena što ukazuje na ozbiljnost i zrelost Brahmsa. Kao korepeticitor guslača Eduarda Reményija-Hoffmana iz Mađarske, Brahms je 1853. godine proputovao veliki dio Njemačke. Sviranje mađarskih narodnih napjeva i suradnja s Eduardom, u Brahmsu je pobudilo sklonost i impresiju prema mađarskom folkloru. Osim mađarskih narodnih pjesama, Brahms se također susreo s njemačkim i austrijskim narodnim popijevkama koje je kasnije obrađivao u svojim djelima. 1853. godine upoznao je violinista i pedagoga Josepha Joachima i Franza Liszta te je započeo poznanstvo s Robertom Schumannom i Clarom Schumann, njegovom ženom. 1862. godine, prije nego se preselio u Beč, Brahms je neko vrijeme boravio u Hamburgu i Detmoldu gdje je obnašao dužnost zborovođe. 1875. godine sasvim se povukao i živio samo za svoju umjetnost. 1897., u dobi od 63 godine, umire u Beču (Andreis, 1975: 39- 42).

Brahms se držao tradicionalnog pristupa glazbenom stvaralaštvu i izbjegavao je koristiti programnu glazbu. Većina njegovog opusa sastoji se od instrumentalnih djela, ali skladao je i vokalnu glazbu, kao što su zbarske skladbe, kantate, popijevke kantata (33 opusa) te oratoriji. Skupini opsežnijih djela pripadaju i *Pjesma sudbine*, *Pjesma trijumfa*, kantata *Rinaldo*, *Nänie* i *Njemački requiem op. 45* nastao 1868. godine, a upravo to djelo jedno je od najljepših djela nove duhovne glazbe (Andreis, 1975: 42- 47).

4.2. Analiza pjesme *Serenate*

Liebliches Kind, kannst du mir sagen,	Drago dijete, možeš li mi reći,
sagen, warum einsam und stumm	reći zašto si usamljen i tih
zärtliche Seelen immer sich quälen,	nježne duše uvijek se muče,
selbst sich betrüben, und ihr Vergnügen	uvijek tuguju i osjećaju da će biti sretniji
immer nur ahnen da, wo sie nicht sind;	bilo gdje nego gdje zapravo jesu;
kannst du mir's sagen, Liebliches Kind?	možeš li mi reći, drago dijete?

Serenate je pjesma napisana za glas i klavir. Tonalitet je As-dur, a mjera 6/8. Tempo je elegantan (*Grazioso*) što znači da izvođač treba izvesti djelo s posebnom pažnjom na naglašavanju melodičnosti, gracioznosti i elegancije. To objašnjava i ugođaj skladbe koji je tonalitetno nestabilan s čestim modulacijama. Oblik je prokomponiran, odnosno ima uvijek novu melodiju od početka do kraja. Slobodno oblikovana melodija prilagođena je i sadržaju teksta. Klavirska pratnja u nekim dijelovima djeluje kao dijalog s vokalnom dionicom.

Pjesma nježnom i romantičnom atmosferom odražava osjećaje čežnje. Glazba i tekst pružaju mogućnost za izražavanje dubokih emocija i intimnih osjećaja kroz glazbu i interpretaciju. U tekstu se naglašava kako nježne duše uvijek pate i uvijek su nesretne gdje god da se nalaze. Pjesma ističe osjećaje usamljenosti, tuge i traženja sreće. *Serenate* je jedna od mnogih pjesama koje je Johannes Brahms skladao za glas i klavir te je poznata po svojoj glazbenoj izražajnosti.

4.3. Analiza pjesme *Wie Melodien zieht es mir*

Wie Melodien zieht es	Misli, kao melodije,
mir leise durch den Sinn,	prođu tiho kroz moj um,
wie Frühlingsblumen blüht es,	cvjetaju kao proljetno cvijeće,
und schwebt wie Duft dahin.	i lebde poput mirisa.
Doch kommt das Wort und fasst es	Ipak, kada riječi dođu i uhvate ih
und führt es vor das Aug,	i donese mi ih pred oči,
wie Nebelgrau erblasst es	blijede poput sive magle
und schwindet wie ein Hauch.	i nestaju poput daha.
Und dennoch ruht im Reime	Ali sigurno u rimi
verborgen wohl ein Duft,	miris se krije,
den mild aus stillem Keime	od tihih klica
ein feuchtes Auge ruft.	prizvan vlažnim očima.

Wie Melodien zieht es mir solo je pjesma napisana za glas i klavir u C-duru, u 2/2 mjeri. Oblik pjesme je varirano strofni. Tempo je nježan i šaljiv (*Zart*), a takav tempo se obično koristi kao oznaka za svjetlija, šarmantnija i šaljivija glazbena djela, kao što su šaljive kompozicije, minijature ili dječje pjesme. Glazba ima sjetnu melodiju s bogatom harmonijskom strukturom i vrlo izražajnom klavirskom pratnjom. Brahms je poznat kao izvrstan skladatelj klavirske pranje, a ovo je odličan primjer klavirske interpretacije. Klavirski je dio tehnički zahtjevan i pruža podršku glazbenom izvođenju.

Tekst pjesme opisuje osjećaj sjetnosti i tuge koji se budi u pjevaču dok sluša melodije koje ga podsjećaju na voljenu osobu. Pjevač izražava svoju tugu i čežnju te se prisjeća sretne prošlosti i izgubljenih trenutaka ljubavi. U pjesmi vlada melankolična atmosfera koja odražava osjećaje tuge, sjetnosti i čežnje. Glazba i tekst omogućuju izražavanje dubokih emocionalnih stanja kroz glazbu i interpretaciju.

5. G. Mahler – *Liebst du um Schönheit*

5.1. Gustav Mahler

Gustav Mahler rođen je 1860. godine u Češkoj. Bio je glavni dirigent i upravitelj Bečke opere u razdoblju od 1897. do 1907. godine. Bečku je operu tada podigao na visoku razinu te joj obnovio međunarodni ugled. Mahler je osjećao potrebu vjere i čovječnosti, vjerovao je u snagu ljubavi i otkupljenja te u borbu kojom se stvaraju ta dobra. No, Mahler iz nade naglo prelazi u utučenost. Umire u Beču 1911. godine.

Unio je sebe u svoja djela dajući svakom djelu sliku svoga duševnog svijeta, neujednačenog, nemirnog i nestalnog. Svi njegovi osjećaji zrcale se kroz njegova djela, posebice u simfonijama. U velikom broju simfonija Mahler traži nova rješenja forme, a to se odražava na simfonije inspirirane nemirnim duhom i specifičnim sadržajem koji je želio izraziti (Andreis, 1975: 58).

Mahlera se smatra posljednjim velikim simfoničarem Beča. Formalne okvire simfonije rušio je drugačijim rasporedom stavaka ili većim brojem stavaka, uključivanjem vokalno-instrumentalnog sastava, pomicanjem trajanja simfonije i veličinom izvoditeljskog sastava. Simfonije i ciklusi za glas i orkestar bili su najznačajniji dio njegova opusa, od kojih je devet dovršenih simfonija, a u desetoj je dovršio stavak *Adagio*. Kasnije, prema Mahlerovim skicama simfoniju dovršava Deryck Cooke.

Od ciklusa se ističu *Lieder eines fahrenden Gesellen*, *Des Knaben Wunderhorn*, *Kindertotenlieder*, *Das Lied von der Erde*. Također, još neke od istaknutih skladbi su i kantata *Das klangliche Lied*, tri pjesme za tenor i glasovir *Drei Lieder* te četrnaest pjesama uz pratnju klavira *Lieder und Gesänge* (Andreis, 1975: 58-60).

5.2. Analiza pjesme *Liebst du um Schönheit*

Liebst du um Schönheit, o nicht mich liebe!	Ako voliš za ljepotu, nemoj voljeti mene!
Liebe die Sonne, sie trägt ein goldnes Haar!	Voli sunce, ono ima zlatnu kosu!
Liebst du um Jugend, o nicht mich liebe!	Ako voliš za mladost, nemoj voljeti mene!
Liebe den Frühling, der jung ist jedes Jahr!	Voli proljeće koje je svake godine mlađe!
Liebst du um Schätze, o nicht mich liebe!	Ako voliš za bogatstvo, nemoj voljeti mene!
Liebe die Meerfrau, sie hat viel Perlen klar!	Voli sirenu, ona ima mnogo sjajnih bisera!
Liebst du um Liebe, o ja, mich liebe!	Ako voliš za ljubav, o da, voli mene!
Liebe mich immer, dich lieb' ich immerdar!	Voli me, ja ću te voljeti više!

Liebst du um Schönheit solo je pjesma za glas i klavir u B-duru sa stalnim izmjenama mjera. Tekst je pjesme preuzet iz zbirke poezije Friedricha Rückerta. Pjesma govori o dubokim osjećajima i promišljanjima koji prate ljubavnu vezu. Pjevač izražava svoju nježnost, osjetljivost i privrženost prema voljenoj osobi.

Tempo pjesme označava tempo s nježnošću (*Con tenerezza*), što znači da djelo treba izvoditi s posebnim naglaskom na nježnost. Oblik je varirano strofni, a glazba nježna i osjetljiva s bogatom harmonijskom strukturom i raznolikim klavirskim pratnjama koje karakteriziraju Mahlerov glazbeni stil. Klavirski dio prati i podržava glas u izražavanju emotivnog sadržaja pjesme.

Liebst du um Schönheit pjesma je koja izražava duboke emocije ljubavi i nježnosti. Glazba i tekst pružaju mogućnost za izražavanje širokog raspona emocija, uključujući nježnost, tugu, introspekciju i duboko promišljanje o životu i ljubavi. S obzirom na to, pjesma je nadaleko poznata po svojoj emotivnoj dubini i glazbenoj složenosti.

6. R. Strauss – *Die Nacht*

6.1. Richard Strauss

Richard Strauss rođen je 1864. godine u Münchenu. Već u ranoj dobi pokazivao je nadarenost za glazbu, a sa šest godina piše kraće skladbe. Strauss po preporuci Bülowa, vrlo mlad, postao je dirigentom u Meiningenu u dvorskom orkestru. U to vrijeme upoznaje i Aleksandra Rittera, skladatelja i fantastičnog pristašu Lisztove i Wagnerove škole. Strauss pod utjecajem Rittera postaje obožavatelj Lisztove i Wagnerove umjetnosti i napušta dotadašnje uzore - Schumanna, Brahmsa i Mendelssohna. Odbija konzervativizam te postaje napredni glazbenik. Uvidio je konzervativne krugove koji su pokazali nerazumijevanje i nepažnju prema stvaralaštvu suvremenih skladatelja. U Berlinu je utemeljio svoj orkestar koji je izvodio djela mladih glazbenika (Andreis, 1975: 66).

Strauss je djelovao na nekoliko područja, a kao dirigent stekao je veliki ugled. Izvodio je i uvježbavao vlastita i tuđa djela te se mogao pohvaliti velikim brojem turneja po Njemačkoj i po inozemstvu. Uz to, djelovao je i na teoretskom i publicističkom polju, neprekidno je skladao i ulagao trud u oblikovanje opera i simfonija. 1919. godine napušta Berlinsku operu, gdje je djelovao od 1898., i prelazi na Bečku operu. S dirigentom Franzom Schalkom upravlja Bečkom operom do 1924. godine. Zbog nesuglasica s dirigentom Schalkom povlači se i napušta Bečku operu te započinje miran život posvećen umjetničkom stvaranju. Umire 1949. godine, u dobi od 85 godina (Andreis, 1975: 68).

U početnom razdoblju Straussova zrelog umjetničkog stvaranja, usredotočio se na razvoj orkestralne programne glazbe. Nakon svojih prvih skladbi za orkestar, sklada simfonije u f-molu, *Burleske* za klavir i orkestar, simfonijske fantazije *Iz Italije*, simfonijske pjesme *Don Juan*, *Smrt i preobraženje*, *Vragolije Tilla Eulenspiegela* i *Don Quijote*. Odlike navedenih skladbi su pod utjecajem izvan glazbenih programa, slobodna je obrada forme, izvrsna instrumentacija simfonijskog orkestra i složena harmonija. Od ostalih opera, tu su *Arijadna na Naksu* i *Arabela* te komična opera *Šutljiva žena*. Skladao je i koncerte za različita glazbala, balete, komorna djela, više od 200 popijevki te cikluse za glas i orkestar (Andreis, 1975: 72-79).

6.2. Analiza pjesme *Die Nacht*

Aus dem Walde tritt die Nacht,	Noć izlazi iz šume,
aus den Bäumen schleicht sie leise,	ona se tiho iskrada iz drveća,
schaut sich um in weitem Kreise,	gleda okolo u širokom krugu,
nun gib acht.	sada obratite pozornost.
Alle Lichter dieser Welt,	Sva svjetla ovoga svijeta,
alle Blumen, alle Farben	svo cvijeće, sve boje
löscht sie aus und stiehlt die Garben	ona gasi i krade snopove
weg vom Feld.	s polja.
Alles nimmt sie, was nur hold,	Uzima sve što je drago,
nimmt das Silber weg des Stroms,	uzima srebro iz rijeke,
nimmt vom Kupferdach des Doms	uzima s bakrenog krova katedrale
weg das Gold.	zlato.
Ausgeplündert steht der Strauch,	Grm stoji opljačkan,
rücke näher, Seel' an Seele,	pridi bliže, duša k duši,
o die Nacht, mir bangt, sie stehle	o noć je, bojim se, da krade
dich mir auch.	I tebe također.

Die Nacht jedna je od najpoznatijih i najizvođenijih pjesama Richarda Straussa, često interpretirana kao romantična i sentimentalna meditacija o noći, tajanstvu i prolaznosti vremena. Napisana je u D-duru u 3/4 mjeri. Oblik pjesme je varirano strofni, a tempo je nježnog ugođaja (*Andantino*).

Pjesma ima prepoznatljivu glazbenu strukturu i atmosferu koja je tipična za Straussa. Glazba je nježna, melodična i bogata harmonijama. Napisana je za glas i klavir te zahtijeva vještu interpretaciju pjevača kako bi se prenijela autorova snažna emocionalna poruka.

Tekst pjesme opisuje noć kao tiho doba koje donosi tugu i sjetu. Pjesnik se sjeća ljubavi iz prošlosti koja je izgubljena, a noć postaje svjedokom prolaznosti vremena. Noć se često koristi kao metafora prolaznosti života. U ovom slučaju, noć predstavlja vrijeme koje prolazi i sjećanje na prošlu ljubav koja je sada nestala. Melankolična atmosfera pjesme izražava tugu i osjećajnost, dok se bogate harmonije i melodičnost glazbe slažu s tekstom i prenose osjećaje gubitka i sjete. Također, može se primijetiti upotreba kontrasta u pjesmi.

Noć, koja je često povezana s tajanstvom i misterijom, opisana je kao tiho doba koje donosi tugu i sjetu. Ovaj kontrast između vanjskog mira noći i unutarnje tuge pjesnika dodaje složenost i dubinu pjesmi.

7. I. Lhotka – Kalinski – Roža

7.1. Ivo Lhotka - Kalinski

Ivo Lhotka – Kalinski rođen je 1913. godine, a umro je 1987. godine u Zagrebu. Bio je pjevač, skladatelj i profesor na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Već prije Drugog svjetskog rata krenuo je skladati. Pod utjecajem temeljitog proučavanja narodne glazbe, u svojim se djelima oslanjao na folklorne elemente glazbe. Skladao je brojne obrade narodnih napjeva za vokalno-instrumentalne sastave. Tijekom novije faze skladanja, njegova glazba poprima nova obilježja. Prihvata smjelije i suvremenije skladateljske postupke koji polako prelaze u atonalni stil, nekada i dodekafoniju (Andreis, 1975: 398-399).

Kalinski je sačuvao interes za pisanje orkestralnih skladbi. Tako nastaju djela za orkestar *Vedri prizori*, *Baletni prizori u starom stilu*, *Sinfonietta*, *Komendrijaši* za komorni orkestar, *Sedam bagatela* za obou, fagot i gudački orkestar, *Šest eseja*, *Mala balkanska muzika*, *Omladinska simfonetta* za komorni orkestar, *Žalobna muzika* za glas i orkestar i *Misli* za klarinet i gudački orkestar.

Na području vokalne glazbe skladao je cikluse solo pjesama *Po dragom kraju* za glas i klavir, *Tri pjesme Mate Balote* za glas i komorni sastav, *Pjesma moga vremena* na stihove Tina Ujevića za srednji glas i komorni sastav, pet pjesama na tekstove Miroslava Krležu za bas i orkestar te *Balade Petrice Kerempuha*. Kalinski je skladao i kantate *Verba filii David*, *Kerempuhova pesem* i *Hrvatska kronika* (Andreis, 1975: 399-400).

Vrlo intenzivno Kalinski se bavio i kazalištem, posebno u području komične opere. Njegov prvi pokušaj komične opere bio je opera *Pomet, meštar od ženidbe* koja je nastala 1944. godine prema uspjeljoj renesansnoj komediji *Dundo Maroje* dubrovačkog komediografa Marina Držića.

U razdoblju od 1954. do 1958. Kalinski je napisao velik broj komičnih jednočinki. Četiri komične aktovke koje je skladao bile su *Analfabeta*, *Putovanje*, *Vlast* i *Dugme*. Iz

navedenih komičnih aktovki može se vidjeti evoluiranje sredstava Kalinskog. Od naglašene tonalnosti dolazi do atonalnosti pa sve do disonance i slobode u obliku sarkazma glazbe (Andreis, 1975: 400).

7.2. Analiza pjesme *Roža*

Roža rasla, rožica, čisto blizu hiže,
da bi dragom dišala, da joj dojde bliže.
Rosa ju zalevala, suncece ju grelo,
lepše ni još videlo celo moje selo.
Dragog ni po rožicu, drugom ni ju dala,
noćes je povehnula, dok sem sama spala.

Roža je solo pjesma napisana za glas uz pratnju klavira u e-molu u 2/4 mjeri. Tempo je umjeren (*Andantino*), a može se opisati i kao ugodan i tečan tempo koji izvođaču dopušta da izrazi osjećajnost u glazbi. Na samom početku klavirska pratnja ima specifičan ritam, sinkopu, koja se nastavlja i u pjevačkoj dionici kako bi se naglasila važnost prve riječi u rečenici.

Tekst pjesme preuzet je od pjesnika Dragutina Domjanića, a može se tumačiti kao ljubavna metafora. U tekstu, Roža predstavlja ženu koja čezne za pažnjom i ljubavlju voljene osobe, ali je uskraćena i udaljena od istih. Pjesma ističe prolaznost ljepote i osjećaja te oslikava tugu i osamljenost. U pjesmi se koriste opisi prirode, kao što su rastući cvijet, rosa i sunce, kako bi se stvorila slikovita i osjetilna slika Rože i njezinih osjećaja. Također, upotreba stihova i rime pruža pjesmi ritam i melodiju što dodatno naglašava njezinu emotivnost. Tekst je lirski prikaz ženske čežnje, prolaznosti ljepote i osamljenosti.

8. J. Hatze – *Majka*

8.1. Josip Hatze

Josip Hatze rođen je 1879. godine u Splitu. Bio je skladatelj, dirigent i glazbeni pedagog. Studij kompozicije završio je u Pesaru na Konzervatoriju kod Pietra Mascagnia. Dugo je bio zborovođa splitskog zbora „Zvonimir“. Tijekom Drugog svjetskog rata odlazi u Egipat gdje uvježbava zbor izbjeglog naroda. Pod vrlo teškim okolnostima održava izrazito uspješne koncerte. U Split se vraća po završetku rata te nastavlja s glazbenom karijerom. Tamo živi do svoje smrti, 1959. godine.

Hatze svoja najbolja djela ostvaruje u dvjema operama i popijevkama. Neke od najpoznatijih popijevki su *Serenada*, *Majka*, *Veče na škoju* i *Rob*. Opere koje je skladao nastale su u razdoblju od dva desetljeća. 1911. godine skladana je opera *Povratak* u kojoj se prepoznaje utjecaj njegova učitelja Mascagnija i veristički elementi. 1923. godine nastala je druga Hatzeova opera, *Adel i Mara*, koja ima elemente orijentalnog i dalmatinskog melosa.

Ukupno je skladao 57 solo pjesama. Skladao je glazbu uz stihove poznatih pjesnika kao što su August Harambašić, Rikard Katalinić-Jeretov, Aleksa Šantić i Milan Begović. Također, skladao je i dvanaest pjesama prema stihovima njemačkih i talijanskih autora kao što su Lorenzo Stecchetti, Friedrich Schiller, Heinrich Heine, Rudolf Baumbach i Viktor Trautzi. Tijekom 1920. godine nastala je većina njegovih pjesama koje pripadaju hrvatskoj glazbenoj moderni.

Harmonija Hatzea bila je u okvirima tradicije i tonalnosti. U njegovim pjesmama klavirska je dionica više od obične pratnje, ona ostvaruje individualnost u atmosferi svake pjesme maštovito varirajući uobičajene obrasce pratnje (Fotez, 1943: 406.- 410).

8.2. Analiza pjesme *Majka*

Ja ne znam, što je majka mila, ni majčin što je srca plam,
ja ne znam, što je sve mi bila, tada je bila jedva znam!
Ko san mi lebdi slika pusta kad zadnji put me k sebi zva,
kad zadnji cjelov s milih usta, i blagoslov mi zadnji da.
A ja sam plakala Bože sveti, i proplakala sam cijelu noć:
„O majko slatka, nemoj mrijeti, Ti ne smiješ nećeš od nas poć!“
O ludo li sam bila čedo, zar mari smrt za srca jad?
Drukčije sam sv'jet taj gledala, no što ga bolna gledam sad.

Solo pjesma *Majka* jedna je od najizvođenijih hrvatskih skladbi. Pisana je za glas uz pratnju klavira. Hugo Badalić napisao je tekst pjesme koji ističe temu prolaznosti života i nemogućnosti vraćanja izgubljenih trenutaka.

Pjesma je dvodijelnog AB oblika, u 4/4 mjeri. Sastoji se od četiri manja dijela, malih rečenica aa'bb'cc'bb'. Prva je rečenica (a) u es-molu, druga je rečenica (b) u Es-duru (mutacija), treća je rečenica (c) u c-mol, dok je četvrta rečenica (b) ponovno u Es-duru. Klavirski uvod na početku skladbe građen je od toničkog akorda. Glazba prati emocionalni ton pjesme te nježnom i melankoličnom melodijom naglašava tekstualnu izražajnost pjesme.

Majka je pjesma koja izaziva snažne emocije kod slušatelja. Glazbom i tekстом pjesma prenosi osjećaje ljubavi, gubitka i tuge. Izdvaja se po emotivnoj snazi i poetskom izričaju.

9. J. Schreiber – *Lidová nokturna*

9.1. Josef Schreiber

Josef Schreiber rođen je 1900. godine u Opavi. Bio je skladatelj, zborovođa, pedagog, organizator i publicist. Od 1921. do 1924. godine studirao je kompoziciju kod profesora Viléma Petrželke i dirigiranje kod profesora Františka Neumanna na Konzervatoriju u Brnu. Radio je kao zborovođa zbora Křížkovský u Opavi do 1926. godine, a iste te godine odlazi u Prag studirati kompoziciju kod profesora Buhoslava Foerster na Majstorskoj školi. Predavao je kompoziciju i glazbeno-teorijske predmete u školama i privatno. U Opavi i Ostravi organizirao je glazbeni život kao suosnivač Kruga prijatelja klasične glazbe u Moravskoj Ostravi i Društva za komornu glazbu u Moravskoj Ostravi. U razdoblju od 1946. do 1947. godine radio je kao tajnik opere u Ostravi, a do 1949. godine bio je član Ostravskog ogranka Saveza čehoslovačkih skladatelja i koncertnih umjetnika.

Sklada u duhu kasno-romantičarske i impresionističke tradicije, ali u ranim se djelima često služio i avangardnim izričajem. Od početka je skladao vokalnu glazbu, a neke od takvih skladbi su *Balada za srednji glas i orkestar* te *Simfonijska suita za sopran i veliki orkestar*. Za zbor je često skladao obrade narodnih pjesama na tekstove pjesnika iz svojih krajeva kao što su František Lazecký, Vilém Závada i Ondra Lysohorsky. Nakon rata, u njegovu skladanju potpuno dominiraju djela za zborove.

Skladao je i instrumentalnu glazbu, a neke od takvih skladbi su *Minijature za klavir*, *Sonata za solo violu* i *Sonatina za klavir*. Od vokalnih skladbi neke od najznačajnijih su *Koračnica za sopran i klavir* koja je prerađena u *Četiri pjesme s orkestrom*, *Šleske narodne pjesme* za ženski zbor, *Pjesme Ondra Lysohorskog* za muški zbor, *Moravske narodne pjesme* za ženski zbor, *Poučne skladbe za flautu s glasovirom ili harfom* te *Noci*, ciklus pjesama za visoki glas i glasovir.

(Preuzeto sa:

https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=826 30.3.2023.)

9.2. Ciklus *Lidová nokturna*

Ciklus *Lidová nokturna* narodni je nokturno za sopran, flautu i harfu ili klavir. Ciklus se sastoji od tri skladbe koje su pisane na češkom jeziku. Schreiber je bio poznat po svojim obradama narodnih pjesama i plesova, a ovaj ciklus je odličan primjer njegova rada u tom smjeru.

Prva pjesma iz ciklusa, *Okolo Hovorán*, pisana je na tekstove iz zbirki Františka Bartoša, a pjesma je polagana i meditativna. Druga pjesma ciklusa, *Co ste si, mamičko*, pisana je na tekstove Františka Sušila te je brža i ritmičnija od prve. Treća pjesma, *Zvečera jablunku sadila*, pisana je na tekstove Jana Poláčka te počinje snažno, a zatim se postepeno smiruje i završava u tišini. Svaka skladba ima svoju karakterističnu melodiju i ritam te se često izvodi kao cjelina.

(Preuzeto sa:

https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=826 30.3.2023.)

9.2.1. Analiza pjesme *Okolo hovorán*

Okolo Hovorán chodníček jako dlaň,	Okolo Hovorána staza široka kao dlan,
ja, do že ho ušlapal,	ja sam je prešao,
švarný šohaj chod'a knám.	šarmantni momak prilazi nam.
Ušlapal, ušlapal pod naše okénko,	Prešao sam, prešao ispod našeg prozora,
ja, vyndi ven, vyndi ven,	ja, izađi van, izađi van,
moja frajérenko.	moja draga mala.

Pjesma *Okolo hovorán* strofna je pjesma napisana u 2/4 mjeri. Tempo je umjeren i izražajan (*Adagio con espressione*). Pisana je za glas uz pratnju klavira ili harfe i flaute. Napisana je u dvodijelnom obliku. A dio napisan je u g-molu, a ritam pojačava ekspresivnost i jačinu interpretacije. U B dijelu dolazi do mutacije u G-dur.

Pjesma je pisana na narodne tekstove iz zbirki Františka Bartoša, polagana je i meditativna. Iako tekst može izgledati jednostavno, primjećujemo da sadrži elemente romantike i čežnje te ostavlja otvoreno pitanje hoće li pripovjedač uspjeti osvojiti voljenu osobu ili ne. Ritmička struktura stihova i upotreba ponavljajućih fraza poput "izađi van, izađi

van" pružaju pjesmi svojstvenu melodiju. Tekst ove pjesme izražava pokušaj osvajanja voljene osobe te ostavlja dojam romantične čežnje i nesigurnosti.

9.2.2. Analiza pjesme *Co ste si, mamičko*

Co ste si, mamičko, zadŭm stavjat dali?	Majko, zašto razmišljaš o zaključavanju?
Oken ani dveri, enem pusté stény.	Niti prozora niti vrata, samo goli zidovi.
Co ho zavíráte železným zámečkem?	Zašto ga zatvarate željeznom bravom?
Aby knám nemohl šohajek s perečkem.	Da ne bi mladić sa svojom frulom došao k nama.
Co ho zatykáte železnú zatyku?	Zašto ga zatvarate željeznim ključem?
Aby knám nemohl šohajek s muziku.	Da se mladić ne može igrati s glazbom.

Pjesma *Co ste si, mamičko* napisana je u prirodnom as-molu u 4/4 mjeri. Pisana je za glas uz pratnju klavira i flaute. Dvodijelnog je oblika. Tempo je umjeren s izražajnom i ritmičkom slobodom (*Moderato rubato*) što znači da je solist slobodan lagano ubrzavati, a zatim usporavati tempo. Pjesmu se može tumačiti kao metaforu ograničavanja slobode i kreativnosti mladih ljudi.

Pjesma je pisana na tekstove Františka Sušila. Može se interpretirati kao kritika društvenih normi i ograničenja koja se nameću mladima sprječavajući ih da slijede svoje interese, talente i strasti. Pjevač izražava nepravdu jer mladiću nije dopušteno svirati frulu i izražavati se glazbom što može prikazivati prepreke koje mladi ljudi mogu susresti u svojoj kreativnosti i slobodnom izražavanju. Cijeli tekst ima tužan ton i može izazvati osjećaje sažaljenja prema mladiću koji je zatvoren i ograničen u svojoj slobodi izražavanja. Upotreba snažnih slika željeznih vrata i brave pjesmi pruža svojstvenu emotivnu dubinu.

9.2.3. Analiza pjesme *Zvečera jablunku sadila*

Zvečera jablunku sadila, na úsvitě sa jí ujala.	Posadila je jabuku navečer, preuzela ju je zora.
Vyrastaj, jablunko, vysoko, rozkládaj ratolest široko.	Rasti, jabuko, visoko, raširi svoje grane široko.
Zakvítaj bělúčkým kvitečkem, zasedaj červeným jablúčkem.	Cvjetaj sa bijelim cvijetom, nosi crvene jabuke.
Zaduchaj větříčku z Dunaje a zroň mi jablúčko jedno, dvě!	Zamiriši, vjetriću s Dunava, i daj mi jednu ili dvije jabuke!
Zaduchaj větříčku z půlnoci a zroň mi jablúčko jedno, trí!	Zamiriši, vjetriću sa sjevera, i daj mi jabuku jednu, tri!

Pjesma *Zvečera jablunku sadila* napisana je u G-duru. Na samom početku mjera je 3/2, a u šestom taktu se mijenja u 4/2 mjeru. Tempo je umjeren i zadržan (*Sostenuto e tenuto*) što znači da bi se ton ili akord trebali zadržavati duže od njihova trajanja. Tempo određuje i sami ugođaj pjesme. Pjesma je strofna i pisana je za glas uz pratnju klavira i flaute, a pisana je na tekstove Jana Poláčka. Pjesma započinje snažno, a zatim se postepeno smiruje i završava u tišini.

Tekst govori o jabuci koja je posađena i raste te o osobi koja izražava svoju želju za njenim plodovima. Jabuka je simbol plodnosti, rasta i prolaznosti života. Pjesma opisuje kako jabuka raste i cvjeta svojim bijelim cvjetovima koji se razvijaju u crvene plodove. Miris jabuka privlači vjetriće s Dunava i sa sjevera što sugerira da njen miris ima širok domet. Osoba u pjesmi izražava svoju želju da dobije jabuke od vjetrića što može simbolizirati čežnju za plodovima života ili nečeg slatkog i poželjnog. Pjesma slikovitim opisima jabuke i njenog rasta stvara atmosferu prirode i života te naglašava prolaznost vremena i želju za uživanjem u plodovima koje nam život pruža.

10. P. Mascagni – *Son pochi fiori*

10.1. Pietro Mascagni

Pietro Mascagni rođen je 1863. godine, a 1945. u dobi od 81 godine umire u Rimu. Bio je talijanski kompozitor i dirigent. Na Konzervatoriju, u Milanu, učio je muziku, ali 1884. godine prekinuo je studiranje i pridružio se opernoj družini. 1885. godine postao je gradski dirigent u mjestu Cerignola. Sudjelovao je na natječaju za opernu jednočinku i dobio prvu nagradu za operu *Cavalleria rusticana*. Opera je premijerno izvedena 1890. godine i u vrlo kratkom vremenu postaje popularna. Danas je jedna od najomiljenijih opera standardnog repertoara. Ovom se operom scensko-muzički verizam predstavio u jako dobrom svjetlu.

Mascagni se proslavio i na mnogim gostovanjima kao dirigent. Muzika mu je bila bogata kontrastnim situacijama, a nekada i smjelim harmonijama. Melodijski je uvijek bila svježija i izvorna, ali nikada nije uspio ponoviti uspjeh opere *Cavalleria rusticana*. Ipak, u nekoliko je djela pokazao sposobnost uživljavanja u razne sredine i muzičko-sadržajne probleme. Uz operu *Guglielmo Ratcliff*, vrlo značajna je i opera *Iris* koja je jedno od harmonijski najprofinjenijih djela Mascagnija.

Okušao se i u području komične opere te sklada operu *La Maschere* koja je istodobno izvedena na sedam talijanskih pozornica. Nakon Mascagnijevog vrhunca u karijeri počinje postepeni pad. Skladao je simfonije kao što su *Simfonia u c-molu* te simfonijska pjesma *Guardando la Santa Teresa di Bernini*. Također, sklada i solo pjesme i opere, a neke od opera su *Cavalleria rusticana*, *I Rantzau*, *Guglielmo Ratcliff*, *Zanetto*, *Silvano*, *Le Maschere* te operete *Il Re a Napoli*, *Si i Pinotta*. Od vokalnih skladbi ističu se kantate *Alla gioia*, *In filand* te *Inno a Giacomo Leopardi* za glas i orkestar (Kovačević, 1974: 541-542).

10.2. Opera *L'amico Fritz*

Opera *L'amico Fritz* sastoji se od 3 čina. U Rimu je premijerno izvedena 1891. godine. Jedna je od manje poznatih Mascagnijevih opera, ali vrlo je značajna jer predstavlja primjer talijanske operne produkcije s kraja 19. stoljeća koja je bila fokusirana na ruralne teme i likove, a ne na društvenu elitu. Radnja opere smještena je u francuskoj pokrajini Elzasu krajem 19. stoljeća. Francuska knjiga *L'ami Fritz* Emilea Erckmanna bila je inspiracija prema kojoj je pisan libreto. Uloge u operi su Fritz Kobus – tenor (bogati zemljoposjednik), Suzel – sopran (mlada siromašna djevojka), Beppe – mezzosopran (Suzelina sestra), Federico – tenor (mladi plemić), David – bariton (najbolji prijatelj Fritza), Hanezò – bas i Caterina – sopran. Radnja prati Fritzove pokušaje odupiranja od ljubavi prema Suzel, ali na kraju opere Fritz ipak shvaća da je voli i da se želi njome oženiti.

Sadržaj:

1. čin: Fritz je imućni zemljoposjednik i ima 35 godina. Slavi rođendan te sa svojim prijateljima sjedi u blagovaonici. Pojavljuje se mlada i lijepa Suzel, kći Fritzova upravitelja. Suzel Fritz donosi cvijeće. David, Fritzov prijatelj, smatra da se oni trebaju vjenčati, no Fritz misli kako je ona premlada. Fritz iskazuje nezainteresiranost za brak, ali David misli da će se oni vjenčati.
2. čin: U dvorištu se Suzel sprema za branje trešanja. Prilazi joj Fritz te joj pjevajući o proljeću i cvijeću pomaže. Odlaze u šetnju s Fritzovim prijateljima. Suzel priznaje Davidu da voli Fritza.
3. čin: Fritz je sam u sobi i neprestano razmišlja o Suzel. Pridružuje mu se Beppo te mu pjeva pjesmu kako bi ga oraspoložio. Fritz zbog pjesme bude još gore. David dolazi reći Fritz u kako će se Suzel vjenčati. Nakon toga dolazi Suzel te si međusobno priznaju da se vole (“*L'amico Fritz*”, 2022).

10.2.1. Analiza arije *Son pochi fiori*

Son pochi fiori, povere viole, son l'alito d'Aprile,	Ovo je malo cvijeća, jadne ljubičice, dašak su travnja,
dal profumo gentile; ed è per voi	nježna mirisa i one su za vas
che le ho rapite al sole...	što sam ih otela suncu...
Se avessero parole le udreste mormorar:	Da mogu pričati, čuli biste kako mrmljaju:
Noi siamo figlie timide e pudiche di primavera,	Mi smo kćeri proljeća, sramežljive i skromne,
siamo le vostre amiche; morremo questa sera,	mi smo vaše prijateljice; umrijeti ćemo večeras,
e seremo felici di dire a voi, che amate gl'infelici:	i rado ćemo vam reći, koji vole nesretne:
Il ciel vi possa dar tutto quel bene che si può sperar.	Nebo vam može dati sve ono dobro čemu se nadate.
Ed il mio cor aggiunge una parola modesta, ma sincera:	A moje srce dodaje riječ skromnu, ali iskrenu:
Eterna primavera la vostra vita sia, che altri consola...	Vječno proljeće neka ti bude život, da se drugi tješe...
Deh, vogliate gradir quanto vi posso offrir!	Hajde, molim te prihvati koliko ti mogu ponuditi!

Son pochi fiori arija je trodijelnog oblika. Prvi je dio napisan u obliku recitativa u 2/4 mjeri i u Es-duru. U drugom dijelu dolazi do promjene mjere i do postepene gradacije koja slijedi na „Tutto quel bene“ u 3/4 je mjeri, u G-duru. Prije trećeg dijela mjera se mijenja u 2/4 te se vraća u Es-dur i u isti tempo. Tempo izvođenja je umjeren i suzdržan (*Andante i Andante sostenuto*). Promjena koja se javlja u zadnjoj frazi ujedno je i vrhunac cijele skladbe: „Deh vogliate gradir quanto vi posso offrir“ gdje je tempo *Largamente* (široko), a mjera 3/4.

Česte su promjene mjera i tempa, a fraze su pjevne i široke te je svaki dio pojačan različitim oznakama što ariji daje veću kompleksnost izvedbenog dijela. Arija je tehnički zahtjevna jer je važno imati mekan i podržan zapjev kroz široke fraze i skokove između

registara. Ritam je podređen tekstu, a pratnja je orkestralna i podređena dionici vokala. Jako je bitna i artikulacija teksta te je sve podređeno kako bi se ostvario veliki *legato*.

Son pochi fiori nježna je arija s lirskom i emocionalnom melodijom koja je karakteristična za Mascagnijev glazbeni stil. Arija zahtijeva širok raspon vokalnih sposobnosti uključujući visoke tonove i ekspresivnu interpretaciju kako bi se dočarala snažna emocionalna poruka arije.

11. G. Verdi – *Ave Maria*

11.1. Giuseppe Verdi

Giuseppe Verdi rođen je 1813. godine u regiji Parma u Italiji. On je najznačajniji predstavnik talijanske opere 19. stoljeća. Njegova je obitelj bila siromašna, a već u ranoj dobi ostao je bez roditelja. Pokazao je izniman talent za glazbu već u djetinjstvu te je otišao u Milano kako bi studirao glazbu. Tamo je pokušao upisati konzervatorij, ali nije bio primljen. Počeo je raditi privatno s učiteljem Vincenzom Lavigneom. Svoju karijeru Verdi je započeo kao dirigent u Bussetu gdje je pisao glazbu za razne prigode. Dobio je priliku pisati glazbu za prvu operu *Oberto* koja je premijerno izvedena 1839. godine u Milanu te je postigla veliki uspjeh.

Kasnije nastaje i opera *Nabucco*, jednako uspješna, u kojoj se očituju značajke Verdijeva stila. Opera je premijerno izvedena 1842. godine, a postala je izuzetno popularna zbog snažnih političkih i nacionalističkih poruka. Verdijeva djela postajala su sve popularnija, a njegova glazba bila je primjer iskrene, nadahnute i lijepe umjetnosti.

Verdi je bio u braku s Margheritom Barezzi s kojom je dobio dvoje djece, ali oba su djeteta umrla u vrlo ranoj dobi. Nakon smrti Margherite, oženio se sopranisticom Giuseppinom Strepponi s kojom je imao dvoje djece. Nakon smrti druge žene, Verdi pada u depresiju, ali vraća se glazbi i piše svoje najveće djelo - operu *Traviata* koja je postala jedna od najomiljenijih opera u povijesti.

Verdi se poslije angažirao u politici te je bio izabran u talijanski parlament. Njegove opere često su sadržavale političke i socijalne poruke. U kasnijoj dobi povukao se iz javnog

života i posvetio filantropiji. Donirao je novce za izgradnju kuće umirovljenim glazbenicima u Milanu. U dobi od 87 godina Verdi umire, u svom domu, u Milanu.

Operni opus Verdija čine i opere: *I Lombardi alla prima Crociata*, *I Masnadieri*, *Ernani*, *Giovanna d'Arco*, *Atilla*, *Il Corsaro*, *La battaglia di Legnano*, *I due Foscari*, *Alzira*, *Stiffelio* te vrlo uspješne *Macbeth* i *Luisa Miller*. Godine 1851. nastaje i opera *Rigoletto* koja predstavlja vrhunac njegova stvaralaštva. Nakon *Rigoletta* nastaju i opere *La Traviata*, *Il Trovatore*, *La forza del destino*, *Don Carlos*, *Un ballo in maschera* te *Aida*. Opere *Otello* i *Falstaff* bile su posljednje dvije koje je skladao, a napisao ih je na libreto F. M. Piavea. Osim opera, Verdi je skladao i duhovne skladbe za orkestar i zbor, *Requiem*, i gudački kvartet u e-molu (Andreis, 1975:512-526).

11.2. Opera *Otello*

Opera *Otello* predstavlja tragediju podijeljenu u četiri čina. Libreto opere napisao je Arrigo Boito, talijanski pjesnik i skladatelj, a libreto je bio inspiriran Shakespeareovim djelom *Othello*. Premijera opere održala se u Milanu 1887. godine. Radnja se odvija na otoku Cipru krajem 15. stoljeća. Uloge u operi su Otello – tenor (mletački vojskovođa), Desdemona – sopran (njegova žena), Jago – bariton (mletački zastavnik), Emilia – mezzosopran (njegova žena), Montano – bariton (mletački časnik), Roderigo – tenor (Mlečanin), Cassio – tenor (mletački časnik), Lodovico – bas (mletački poslanik), Glasnik – bariton, Ciparski puk, sluge, dvorjani, mletački vojnici, dvorske dame i mornari (Turkalj, 1997: 392).

Sadržaj:

1. čin: Otello se vraća iz borbe s Turcima gdje ga iščekuju Mlečani i domaći svijet u ciparskoj luci. Otello obznanjuje pobjedu, dok je Jago ljubomorani na kapetana Cassia zbog njegova napredovanja. Roderigo na Cipar dolazi iz ljubavi prema Desdemoni te Jago iskorištava priliku i nahuška Roderiga na Cassia lažnim optužbama. Jago i Roderigo, dok se svi vesele i ispijaju vino, koriste priliku za provokaciju. Nastaje borba u kojoj Cassio časnika Montanu nehotice rani. Bijesan Otello degradira Cassia vidjevši ranjenog Montanu, a Jago to smatra pobjedom. U susret Otellu dolazi voljena Desdemona i zajedno uživaju zagrljeni u noćnom nebu.

2. čin: Cassia Jago nagovara da izmoli oprost kod Desdemone. Dok je Cassio od nje odlazio, naišao je Otello. Otellu se počinju buditi sumnje u poštenje Cassia i u Desdemonine namjere te postaje ljubomoran. Desdemona dobiva cvijeće i poklone od Ciprana te nakon toga razgovara s Otellom i moli za Cassijev oprost. Otello se jako razljuti te baca rubac kojim mu je željela povezati čelo. Emilija rubac podiže, ali joj ga Jago otima da bi ga iskoristio kao dokaz o tajnoj vezi Desdemone i Cassia. Povrijeđeni Otello želi osvetu i Jago mu nudi pomoć.
3. čin: Desdemona dolazi i Otello ju pozdravlja, dok Jago kuje planove za posljednje podvale. Desdemona spominje Cassia i rubac koji je izgubila na što se Otello naljuti i optužuje ju za nevjernost. Jago i Cassio razgovaraju te mu Cassio govori o svojoj ljubavnici Bianci. Otello je načuo neke dijelove razgovora i vidi rubac koji pokazuje Cassio ne znajući da mu ga je podmjestio Jago. Otellu je to bio dovoljan dokaz da s Jagom isplanira ubiti Cassia i Desdemonu. Izaslanici iz Venecije dolaze reći kako je Otello smijenjen, a da je Cassio izabran za nasljednika. Otello, u šoku, pada u nesvijest.
4. čin: Desdemona se sprema na počinak ne shvaćajući Otellove optužbe. Emilija je tješi dok tužno pjeva pjesmu o vrbi. Desdemona se oprašta od Emilije te prije spavanja izgovara molitvu. Otello dolazi i davi Desdemonu, uvjeren i zavarano da mu je lagala. Emilija dolazi i javlja da je Roderigo ubio Cassio, no vidjevši Desdemonu kako umire, vikom doziva pomoć. Desdemona na samrti otkriva istinu, a Jago probode svoju ženu i bježi. Otello shvaća da je bio prevaren i slomljen te se ubije (Turkalj, 1997:396-397).

11.2.1. Analiza arije *Ave Maria*

Ave Maria, piena di grazia,	Zdravo Marijo, milosti puna
eletta Fra le spose e le vergini sei tu,	blagoslovljena ti među ženama,
Sia benedetto il frutto, o benedetta,	blagoslovljen plod,
Di tue materne viscere, Gesù.	utrobe tvoje, Isus.
Prega per chi adorando a te si prostra,	Moli za one što klečeći pred tobom mole,
Prega nel peccator, per l'innocente,	moli za grešnike, za nevine,
E pel debole oppresso e pel possente,	za potlačene i moćnike,
Misero anch'esso, tua pietà dimostra.	i tužnima pokaži samilost svoju.
Prega per chi sotto l'oltraggio piega	Moli za one koji su pognute glave pod
la fronte e sotto la malvagia sorte;	bijesom, pod zlom sudbinom;
Per noi, per noi tu prega, prega,	za nas, za nas se ti moli,
sempre e nell'ora della morte nostra,	moli se uvijek, i u času naše smrti,
Prega per noi, prega per noi, prega.	moli se za nas, moli se za nas, moli.
Ave Maria... Nell'ora della morte.	Zdravo Marijo... Na času naše smrti.
Ave!... Amen!	Zdravo!... Amen!

Arija *Ave Maria* Giuseppea Verdija jedna je od najpoznatijih arija klasične glazbe. Arija je molitva koju pjeva Desdemona nakon što je ostala sama u svojoj komori i razmišlja o svojoj sudbini. Pisana je za sopran i klavir te zahtijeva veliku emocionalnu interpretaciju.

Arija je pisana u obliku male dvodijelne pjesme u As-duru, a mjera je 4/4. Uvod započinje Desdemoninom molitvom Bogu, odnosno recitativom kršćanske tradicionalne molitve *Ave Maria* na latinskom jeziku. Melodija je nježna i emocionalna. Instrumentalni uvod koji prethodi recitativu uvodi nas u molitvu Desdemone. Recitativ ritmički prati prirodan izgovor teksta koji je na jednom tonu. Arija se izvodi u laganom ili otegnutom tempu (*Adagio*), dok je dinamika većinom *mezzoforte* i *piano*.

Lirskim melodijama oslikana je nevinost Desdemone te je izražena molitvena i osjećajna dubina. Njezina razočaranost, tuga, prepuštanje kroz molitvu i predanje Bogu predstavljaju izazov pjevaču za izvođenje ove arije. Upravo zato, jako je važno dobro poznavanje Desdemoninog lika za što bolju izvedbu. Ova arija često je izvođena kao samostalna pjesma na koncertima i nastupima te se smatra jednim od najljepših primjera Verdijeve glazbe.

Zaključak

Analiza djela različitih stilova i jezika koji obuhvaćaju solistički koncert tema je ovog završnog rada. Proučavanje biografija i opusa skladatelja, kao i detaljna analiza njihovih djela, doprinijeli su sveobuhvatnom znanju koje je nužno za postizanje visoke kvalitete izvedbe solističkog koncerta.

Izvođenje solističkog koncerta zahtijeva visoku kondiciju i usredotočenost s obzirom na raznolikost stilova programa koji pjevaču mogu predstavljati izazov. Pjevač mora biti temeljito upoznat s izvođenim skladbama kako bi mogao interpretirati djelo što autentičnije. To uključuje ne samo razumijevanje melodije, već i tumačenje teksta koji prenosi poruku i emocije koje treba prenijeti na slušatelja.

Izazovno je interpretirati djela različitih skladatelja i stilova. Na primjer, djela baroknih skladatelja poput Johannesa Sebastiana Bacha zahtijevaju preciznost u izvedbi njihovih kompleksnih glazbenih obrazaca, dok djela romantičnih skladatelja poput Giovannija Paisiella zahtijevaju emotivnu dubinu i ekspresivnost u interpretaciji. Djela suvremenih skladatelja pak mogu zahtijevati inovativne pristupe interpretaciji.

Pored glazbenih elemenata, tekstualni dio djela također igra važnu ulogu u interpretaciji solističkog koncerta. Tekstovi su često nositelji emocija, pričaju priču ili prenose poruke na slušatelja. Stoga je važno da pjevač pažljivo prouči tekstualni sadržaj djela kako bi mogao prenijeti sve emocije na slušatelja.

Popis literature

Knjižni izvori:

1. Ainsley R. (2005) Enciklopedija klasične glazbe. Zagreb: Znanje d.d.
2. Andreis, J. (1975) Povijest glazbe 1. Zagreb: Liber Mladost
3. Andreis, J. (1975) Povijest glazbe 2. Zagreb: Liber Mladost
4. Andreis, J. (1975) Povijest glazbe 3. Zagreb: Liber Mladost
5. Fotez, M. (1943) Sadržaji opera. Zagreb: Hrvatski tiskarski zavod D.D. Josip Hatze, hrvatski skladatelj / priredio Petar Zdravko Blajić. Zagreb: Muzički informativni centar, 1982.
6. Kovačević K. (1974) Muzička enciklopedija 2. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod
7. Michels U. (2006) Atlas glazbe. Zagreb: Tehnička knjiga
8. Turkalj, N. (1997) 125 opera. Zagreb: Školska knjiga

Internetski izvori:

9. Centar za glazbenu leksikografiju

https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=826 (Pristupljeno: 30.3.2023.)

10. Paisiello, Giovanni. (2021) Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=46141> (Pristupljeno: 21.3.2023.)

11. L'amico Fritz. Wikipedia, mrežno izdanje. https://en.wikipedia.org/wiki/L%27amico_Fritz (Pristupljeno: 31.3.2023.)